

# افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد  
بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد  
همه سر به سر تن به کشتن دهیم  
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

انجنیر سید عبدالقادر

۰۱ اپریل ۲۰۱۴

## د اشغال تر بیرغ لاندې په اصطلاح ټولټاکنې !

د شلمې پېړۍ د سیاسي کارپوهانو له نظره هغه دولتونه چې د آزادو ټولټاکنو له لارې واک تر لاسه کوي ، د مشروعیت د دریم شکل منعکس کونکي دي ، ( مشروعیت ډولونه په تیرو لیکونو کې تشریح سوي دي ) . دادریم ډول دولتونه که بېله درغلیو څخه د اکثریت خلکو د ارادې تر څنګ رایه تر لاسه کړي ، دخلکو درېشتیني ارادي منعکس کونکي دي . چه دا دولتونه نظر ونورو دولتونو ته ډیر ه دموکراتیکه بڼه لري . باید ووايو ، مشروعیت یو ثابت مفهوم هم نه دی دا ځکه چه په لمړي قدم کېنې ځیني دولتونه کیدلایسي دخلکو دراښودلو په نتیجه کې مشروعیت تر لاسه کړي . ولي وروسته د هغو پلانونو څخه چه ټولټاکنو د تبلیغاتي کمپاین پر وخت یې د هغو په نتیجه کېنې دخلکو رای تر لاسه کړي انحراف وکړي ، دخلکو باور او اعتماد دلایسه ورکوي نو په دې صورت کې بیا دا دولت یو غیر مشروع دولت بلل کیدلایسي . که په دغو هیوادونو کې دموکراسي موجوده وي نو خلک کولایسي دبیا ټولټاکنو غوښتنه وکړي . او که یې په هیواد کې دموکراسي موجوده نه وي ، نو بیا د دولت تر خپل ټاکلي وخت تر ختمیدو پورې دبرچي په زور خپل حاکمیت پر ولس باندې تحمیلوي .

افغانستان ۱۳ کلونو راهیسي دامریکا تر رهبري لاندې دغربي نړۍ د ۲۱ می پېړۍ تر استعماري اشغال لاندې راغلي ، او دولت هم د اشغالگر ځواک په مستقیمه حمایت دبرچي په زور پر ولس باندې خپل حاکمیت چلوي . او دخلکو اراده په تحریفې ډول په کورنیو او بهرنیو رسنیو کې منعکس کوي ، چی داهم په طبعي ډول داشغالگرواو لاس پوځي حاکمیت د مخوښکاره انعکاس دي . ځکه نو هغو افغان سیاسي گوندونو او روشنفکرانو ته چی ځانونه دخلکو دگټو سره شریک بولي ، هیڅ نوع داسي منطق او دلیل نه ورته پاته کیږي ، چی دوي بیا هم داوسنیو په نامه ټولټاکنو له پاره لستوني راپورته اود خلکو دارادي په وړاندې ودرېږي ، او دې ټولټاکنو ته دخپل نظره مشروعیت ورکړي . چی دابه تر اشغال وروسته دولس په وړاندې ددوي د محکومیت یوه ښکاره بیلگه وي . ځکه په نړۍ کېنې هیڅ داسي بیلگه نسه ، چی تر استعماري اشغال لاندې هیواد کې ، دپردو له خواه یو مشروع حاکمیت منځ ته راغلي وي . ځکه مشروع حاکمیت داشغالگرو دمخو سره په ښکاره تقابل کې قرار لري . استعماري ځواکونه هر وخت داسي ټولټاکنې نه یوازي دولسي مقاومت دتضعیف کولو له پاره ، بلکه دنړۍ دولسونو دتیرولو له پاره هم تر سره کوي . افغان سیاسي گوندونو اوزاد روشنفکرانوته ولس داسي یوه پوښتنه مخ ته اړېږي ، چی په دې ټولټانو کې داشغالگرو نیژدې ۵۰۰۰ میلیونو ډالرو دلگښو مخه دیو مشروع حاکمیت رامنځ ته کول دي ، اوکه داغیان اوغربي نړۍ د ولسونو دتیر وتلو له پاره یو تبلیغاتي کمپاین دي ؟ چی په پایله کې یې تر یوې نوي بڼې

لاندې دنوي لاس پوڅي حاکميت منځ ته راوړل دي . په داسې حال کې چې ولس مشر کرزي څو کاله مخکې د ژورنالستانو د يوه پوښتنې په ځواب کې ( ده دخپل ورور دهغه اتهام چې د سي ، آي ، اي سره اړيکې لري دليري کولو له پاره) داسې وويل : چې ( سي ، آي ، اي ) په افغانستان کې داسې کار کوي لکه يوه سيمه ايزه اداره . نوپه داسې يوه هيواد کې کيدلايسې چې يو مشروع حاکميت رامنځ ته سي ، چې بهرني استخبارات په دونه پراخه اندازه کار او فعاليت کوي ، لاندې بېلگه دپورتني ادعا بل بڼه ثبوت دي .

دامريکا دمتحده ايالاتو دويکلي سټندرد د ۲۵ - ۳ - ۲۰۱۳ نېټې خپروني د ( ښه افغانستان يو ښه ولس مشر ته ضرورت لري ) سرليک لاندې مقالې په يوه برخه کې داسې راغلي دي : که جمهور رئيس اوباما تر اوسه پوري دافغانستان راتلونکي ولس مشر نه وي انتخاب کړي ، اوس يې وخت رارسيدلي دي چې په کابل کې دامريکا سفير ته او دسي آي اي رئيس ته وظيفه ورکړي ، چې يو ښه کانديد وپلټي او دهغه حمايت وکړي .

که دهيواد دتولټاکنو اوسنۍ لوبې ته په لږ دقت نظر واچوو ، په ښکاره ډول معلومېږي چې د راتلونکو ولس مشريزې ټاکنو د ( ۱۱ ) نوماندو له جملې څخه يوازي دشاھي کورني يو کس او معاونين يې دي، چې په تيرو ۱۲ کلونو کې دهېڅ ډول بشري او اقتصادي جناياتو باندې متهم نه دي ، دا ځکه چې نه يوازي په تيرو ۱۲ کلونو کې دکرزي تر حاکميت لاندې کومه ځانگړې دنده نه ده اجرا کړې بلکه په تنظيمي او کورنيو جگړو کې هم برخه نه ده اخستې . ولي لس نور نوماند اويا معاونين يې په ډيرو لويو بشري واقتصادي جناياتو متهم کسان دي ، ددې پر ځاي چې په اوس مهال کې بايد دزدندان دپنجروتر شا خپلې شپې او ورځې تيرولاي ، دوي په دې ټولټاکنو کې ځينو دولس مشري او نورو بيا د مرستيالانو په توگه ځانونه نوماند کړي دي ، چې دانو په حقيقت کې هغه لوي توهين دي ، چې د استعماري غربي نړي له خواه زموږ يرغمل ولس ورسره مخامخ دي ، چې تاريخ به هېڅ وخت ددوي ډاکړني ونه بخښي .

په تيرو ۱۲ کلونو کې معلومه سول ، چې اشغالگرو ديو څو معلوم الحالو په جناياتو متهم کسانو سره دافغانستان د پلورني معامله تر سره کړي وه ، چې په بدل کې يې هغوي ته دافغانستان دنامشروع حاکميت ټيکه داري په لاس ورکړې ده . ځکه نو په تيرو ۱۲ کلونو کې استعماري ځواک دبرچۍ په زور دلويو بشري او اقتصادي جنايتکارانو څخه ډک حاکميت پر افغان ولس داسې تحميل کړي ، که ددې جنايتکارانو دډلې نه دنړي څخه هريو هم ځي او يا بل مقام ته تبديلېږي ، په عوض کې يې بايد دهم دې ډلې څخه بل نفر ځاي ونيسي ، چې دافغان ملي شتمنيو دچور لري بايد روانه وساتي . دبېلگې په ډول په تيره اوني کې ولسي جرگې محمد يونس قانوني دولس مشر دوراندیز له مخې دجمهوري رياست د لومړي مرستيال په توگه ددوي دچور سوي قانون څخه په ښکاره سرلغرونه په غير قانوني ډول وټاکي ، لومړي داچې د ولسي جرگې د ۲۵۰ غړو له جملې څخه يوازي ۱۵۰ غړي حاضر وه ، بل داچې دپټي رايو پرځاي په علني ډول يې دا رايه اچونه د ولس مشر مخ ته تر سره کړل ، دا ځکه چې څوک ونه کړايسې چې مخالفه رايه ورکړي . په ولسي جرگه کې دسلو غړو غيابت دکرزي او دده دټيم په وړاندې هغه غبرگون دي ، چې کرزي د لومړي مرستيال په توگه دقانوني وړاندیز وهغوي ته استولي وو . زموږ په هيواد کې غربي نړي د خپلو ناپاکو کړونو او سياست په پايله کې داسې يو دولت رامنځ ته کړي ، چې په نړي کې يې د اداري فساد او مخدره موادو له کبله لومړي مقام تر لاسه کړي دي . او افغان ولس يې په تيرو دولسو کلونو کې د سختو اقتصادي ستونځو تر څنگ د ځينو داسې نا خوالو سره لاس او گريوان کړي دي ، چې تر اوسه پوري يې زموږ دولس په کلتور کښې ځاي نه درلودې . چې هغه دجنسي تيري سرسام آواره پيښې ، دآزادې او دښځو دحقوقو تر نامه لاندې ، په کورنيو کې دطلاق دکچې بيساري ډير والي ، دکور نيوڅخه دنا بالغه انجونو او هلکانو ټيښته او دځينو محلي توپک سالارانو له خواه دخپلو ښځو سره داسلاميت او انسانيت څخه ليري چلند اوپه مخدره موادو باندې ديوښم ميليون څخه ډيرو

ماشومانو ، بنځو او ځوانانو اخته کيدل دي . چي دا هم زموږ په هيواد کي د استعماري ځواک ، تنظيمي گروپو او نورو جنايتکارانو دکړونو پايلې دي . متاسفانه د اشغال تر پاي ته رسيدو پوري به دامنفوري پيښي نوري هم ادامه پيدا کړي . ولي بياهم دغربي نري لوړ پوري چارواکي په ډيره بيشرمانه ډول داسي څرگندونې کوي ، چي موږ په افغانستان کي دامنيت تر څنگ دډموکراسي ، بشري حقوقو او دخلگو دژوند دسطح دلورو لو له پاره کار او فعاليت کوو . احتمالا که د اشغال لري نوره هم اوږده سي ، نوپه راتلونکي وختونو کي به اشغالگر ځواک بيا هم دا هڅه وکړي چي افغان حاکميت بايد دتيرو ۱۲ کلونو په څير دجنايتکارو او مافيايي ډلو په لاس کي وساتي . چي ددې ډلو په شتون کي اشغالگر هيوادونه په ډيره آساني سره کولاي سي ، چي افغان ملي شتمني خپل تر منځ تقسيم او نورو خپلو نامشروع مخوته هم ځانونه ورسوي . ځکه نواستعماري نري زموږ په هيواد کي نه يوازي د ملي گوندونو د تبارز او پرمختگ مخه نيسي ، بلکه په يوه او بل ډول په سياست کي د ملي شخصيتونو دښکاره کيدو مخه هم نيسي . بايد ووايو چي دولس مشري دنوماندانو تبليغاتي کمپاين چي دير غمل ولس دتير وتلو له پاره جوړ سوي او مخ ته ځي ، دجمعي رسنيو له مخي يي داسي ښکاره کوي ، چي خلگ په ډيره علاقه دتولټاکنو ورځي ته سترگي په لاره دي . يو شمير افغان سياسي گوندونه ، مدني ټولني اوازاد روشنفکران چي ددې غربي لوبي پلوي کوي ، بايد ودې حقيقت ته سر تپيت او ځانونه پوه کړي ، چي په هر ولايت کي دوالي ، قومندان او ولسوال تر څنگ يوازي دگوتو په شمير په بشري او اقتصادي جناياتو متهم کسان دي ، چي دولس مشري دنوماندانواستقبال او ميلمه پالنه کوي ، چي په راتلونکي حاکميت کي بياهم دوي دملي شتمنيو چورولو او دولس شکنجو ته ادامه ورکړي . له دې کبله هڅه کوي چي يو شمير معلوم اوځيني بي وسه خلگ دهرنوماند له پاره را ټول کړي ، چي درسنيو له لاري څخه يي وښيي ، چي دا ددې نوماند پلويان دي او غواړي چي په راتلونکي کي وده ته رايه ورکړي . په داسي حال کي چي دا معلوم کسان وهر نوماند ته رابلل کيږي .

د ۱۱ نوماندو دجملي څخه تر اوسه پوري دوه کسه دزلمي رسول په گټه او د دريم نوماند دريځ تر اوسه رسنيو ته نه دي راوتلي چي دچاه په گټه تير سوي دي . داسي ښکاري چي دټاکنو تر ورځي پوري به د پينځو څخه ترشپږو نوماندو پوري نور هم يو ډبل په گټه باندي تير سي . دا هغه څه نه دي چي دوي يي دخپلي ارادي له مخي کوي ، بلکه دهيواد اوسني سياسي حالت دا ښکاره کوي ، چي ددې لوبي سناريو د غربي نري دچارواکو او لاس پوځي حاکميت سره په مشوره جوړه سوي او مخ ته ځي . او هم دا ډول د ۱۱ نوماندو د جملي څخه لس نوماند په دې باندي پوهيږي ، چي مورد ميدان گټوونکي نه يو ، او يوازي يو نوماند دي ، چي ددې لوبي د گټولو وعده ورسره سوي ده . او نور نوماندانو دنده يوازي داده چي دولس دتير وتلو له پاره بايد دالوبه گرمه وساتي . دانتخاباتو کميسون دا څرگنده کړي ده چي موږ د ۱۸ ميليونو رايو ورکونکو له پاره آماده کي نيولي ده . دبله طرفه تيرو ټاکنو هم دا په گوته کړل چي په ډيروولاياتو کي دراio اچونکو شمير دونه لږ وو چي سري فکر کاوه چي په دې ولايت کي يو پوځي حالت اعلان او خلک په کورونو کي ناست دي . دا ځل دخلگو دنه علاقي تر څنگ دبي امنيو گواښونو نورهم زور اخستي دي . داځکه چي دا تولټاکنې دځينو سياسي کارپوهانو له نظره دافغان ولس د اړتيا له مخي نه بلکه دامريکا تر رهبري لاندي دغربي نري دارتيا له مخي تر سره کيږي . دوراندي ويني له مخي کولايسو چي ووايو ، که هرڅونه کم شمير خلک دراio مرکزونو ته ورسې ، خو داصندوقونه به بياهم د پخوا په څير دمحلې چارواکو له خواه يا دکيري يا شمير به يي ډير ښکاره کوي ، داسي معلوميږي چي دراio ورکونکو شمير نيژدي تر لسو ميليونو پوري اعلان کړي ، اوبيا به دتولټاکنو دمشروعيت ناري وهي .

داروپا دشلمي پيري يو سياست مدار وايي : چي رايه اچونه مهمه نه ده ، بلکه رايه شميرنه مهمه ده .

۳۰ - ۳ - ۲۰۱۴ نیټه دنیویارک ټایمز ورځپاڼه لیکي : دافغانستان ټولټاکنې چې دغرب په مالي ملاتړ تر سره کیږي ، په خواه به دافغانستان پر لور آلوتکي د سلاح کارانو ، نړیوالو څارونکو ، دیپلوماتانو او خبریالانو څخه ډکي وي . خو اوس بر عکس دافغانستان څخه ددوي په ګډون ډکي وځي دا ځکه چې پر بهرنیو اهدافو او دکابل دټولټاکنو دکمیسون پر دفتر حملې تر سره سوي دي ، نو دوي دخپلو ایستلو پلانونه طرحه کړل . ( دآزادي راډیو ) په ډموکراسي دغربي نړي بنکاره غلا هغه څه دي چې دافغانستان داساسي قانون په ۲۶ مه ماده کي ددوي په اشاره ځاي ورکړل سوي دي ، هغه دادي چې په ټولټاکنو کي دګډون کونکو دشمیر ۵۱ فیصده کامیابه بلل کیږي . دلته اساسي سوال دادي چې که لس میلیونه وګړي په ټولټاکنو درانیو اچوني حق ولري او دټاکنو په ورځ یوازي دري میلیونه وګړي حاضر او رانیه ورکړي ، دا دامریکا اوغربي نړي له پاره دقبول وړ مشروع ټاکنې دي . په داسي حال کي که پاته اوه میلیونه وګړي په اگاهانه ډول بایکات هم کړي و ي ، دوي ته کومه ستونځه نه ده ، دا ځکه چې اساسي قانون یې دخپلو سرمایو دخوندي ساتلو او ډیره ولو له پاره هم داسي جوړ کړي دي . نودوي دافغانستان اساسي قانون ځیني برخي دخپلو تجربو له مخي زموږ پر یرغل ولس باندي تحمیل کړي دي . دلیکني په ورستي برخه کي باید ووايو چې غربي نړي او ځیني افغان شنونکي اوسنی په نامه ټولټاکنې دافغان ولس له پاره دسیاسي قدرت یو مسأمت امیزه لیردونه بولي او وایي چې دټولټاکنو پرته بل بدیل شتون نه لري ، او دافغان ولس ښه راتلونکي په هم دي ټولټاکنو پوري اړوند بولي . خو افغان ولس بیا دا ټولټاکنې د یوه لاس پوځي څخه بل لاس پوځي ته دسیاسي قدرت لیردونه بولي . چې افغان ولس به نورهم دټیرو ۱۲ کلونو په څیر به نه یوازي دنورو سختو بي امنیو سره لاس او ګریوان کړي ، بلکه داقتصادي ستونځو تر څنګ دفرهنگي ستونځو سره هم مخامخ کړي . نو په افغانستان کي د تل پاتي صلح له پاره ویوی داسي لنډ مهالي اداري ته دسیاسي قدرت لیردونه په کار ده ، چې دا لنډ مهاله اداره دیوه داسي نړیوال کنفرانس له لاري چې دجګړي ددواړو خواه په ګډون یو شمیر وطنپاله مستقل افغان سیاسي کارپوهان او دولس دریښتینو استازي هم شتون پکښي ولري جوړ سي .

تمت بالخیر